

Monitorizarea Păsărilor Comune Republica Moldova

Introducere

Programul de monitorizare a păsărilor comune din Republica Moldova este implementat de Societatea Pentru Protecția Păsărilor și a Naturii. Scopul principal al programului este detectarea modificărilor în populațiile de păsări cuibăritoare, comune pentru Republica Moldova.

Acest program se adresează iubitorilor de natură, iar participarea nu presupune cunoștințe avansate în ornitologie (știința ce se ocupă cu studiul păsărilor), ci doar capacitatea de a recunoaște speciile comune de păsări. Implicarea în acest program necesită trei zile de teren, iar după primul an doar două (în primul an este o zi în plus pentru selectarea punctelor de observații), pentru fiecare pătrat ales. Fiecare participant își poate alege pătratul/pătratele de monitorizare în apropierea localității unde locuiește, pentru a fi cât mai accesibil. Exagerând puțin, putem spune că voluntarii pot realiza observații în propria grădină, iar după câțiva ani vor afla ce se întâmplă cu păsările din jurul casei, în plus vor avea și informații cu privire la situația din regiunea în care trăiesc și din țară.

Aceste observații, deși par mici, reprezintă contribuții însemnate la nivel național, devenind informații foarte importante pentru protecția naturii. Studiul dumneavoastră va contribui la calcularea evoluției în timp a populațiilor de păsări din țara noastră, oferindu-ne primele indicii privind starea acestora în diverse categorii de habitate (terenuri agricole, păduri etc.).

Metoda utilizată

Pentru fiecare participant se va selecta un pătrat (sau mai multe) de monitorizare în raza a 10 km față de localitatea aleasă. Pătratele de monitorizare au dimensiunea de 2 X 2 km și sunt selectate aleatoriu, în apropierea localității menționate. Această metodă este necesară pentru a putea obține o imagine reprezentativă cu privire la starea populațiilor de păsări la nivel național, deoarece selectarea punctelor de observații nu este influențată de preferințele noastre. Pătratele de monitorizare vor cuprinde categorii de habitate a căror suprafețe vor fi proporționale cu cele existente la nivel național. Pentru a definitiva această etapă voluntarul va completa **Formularul de participare** unde va menționa toate detaliile necesare selectării pătratelor de monitorizare.

După ce pătratul (pătratele) de monitorizare a fost selectat, voluntarul va primi o scrisoare, împreună cu două hărți detaliate. Pe aceste hărți sunt desenate limitele pătratului de monitorizare de 2 X 2 km, precum și 25 de puncte din care observatorul va alege (cu ajutorul **Formularului de selectare a punctelor de observații**) cele 10 puncte unde va efectua observațiile.

Înainte de începerea propriu-zisă a observațiilor, recomandăm voluntarilor să petreacă o zi pentru a localiza cele 10 puncte din pătratul selectat și pentru a delimita habitatele existente în cercul de 100 m față de punctul de observații. Delimitarea habitatelor se va realiza pe **Carnetul de teren**, în conformitate cu lista categoriilor de habitat de pe ultima copertă a acestuia. Punctele vor fi localizate cu ajutorul hărților furnizate sau direct, cu GPS-ul, prin fișierul pus la dispoziție, la cerere. Odată identificate, recomandăm marcarea punctelor (de exemplu: legăm o panglică pe un arbore/arbust din apropiere) pentru a putea fi localizate cu ușurință la următoarele deplasări. Dacă aveți posibilitatea, recomandăm realizarea unor fotografii din punctele de observații în vederea determinării cu precizie a

Monitorizarea Păsărilor Comune

Republica Moldova

Societatea Pentru Protecția Păsărilor și a Naturii

■ Tel: +37379662976 / ■ E-mail: mpc.moldova@gmail.com ■ www.sppn.md

subcategoriilor de habitat și a evoluției ulterioare a acestora. Orientarea pe teren poate fi realizată cu ajutorul unui dispozitiv GPS sau a unei busole.

Metoda de identificare și numărare a păsărilor este foarte simplă! La fiecare punct de observații petrecem exact 5 minute și notăm specia și numărul păsărilor auzite sau văzute în jurul punctului pentru fiecare din cele trei categorii:

1. în interiorul cercului cu rază de 100 m – indivizi ce se află pe pământ, pe vegetație sau care coboară din zbor în perioada observației. Notăm aici și păsările care se află mai mult timp în zbor deasupra cercului studiat (de exemplu: ciocârlia de câmp cântând în zbor nupțial, un sfrâncioc roșiatic coborând pe pământ după pradă sau un vânturel roșu în zbor staționar emițând sunete de alarmă). Rândunelele, lăstunii sau drepnele trebuie notate aici numai dacă le vedem vizitând cuibul. Păsările vor fi notate în două subcategorii de distanță: 0-50 m și 50-100 m și vor fi trecute numai în subcategoria unde au fost văzute sau auzite prima dată. Observațiile se trec direct pe foaie, aproximativ în locul unde au fost văzute prima dată;
2. păsări ce zboară peste aria observată, fără a coborî;
3. păsări observate în afara cercului de 100 m, dar la mai puțin de 200 m.

Observațiile din ultimele două categorii se pot trece direct în tabel cu prescurtările speciilor, urmând să completăm codurile EURING ulterior.

Observatorul trebuie să stea timp de 5 minute în mijlocul cercului de 100 m. Poate utiliza binoclul pentru observații, însă nu se poate mișca în interiorul cercului. După cele cinci minute de observație se va deplasa la punctul următor unde va efectua următoarele 5 minute de observație. Ora exactă a începerii observațiilor se va trece în cazul fiecărei punct. Cele 10 puncte trebuie alese în așa fel încât să nu fie în locuri inaccesibile (ca de ex. o curte închisă, mijlocul unui lac, perete de stâncă etc.). Pătratul de monitorizare cuprinde în total 25 de puncte de observații, însă, dintre acestea se vor alege, în funcție de lista din **Formularului de selectare a punctelor de observații**, 10 puncte. Dacă unul dintre puncte nu este accesibil, se trece la următorul. Odată alese punctele, vor rămâne aceleași și în anii următori.

Este foarte important ca observatorul să efectueze singur observațiile! Dacă eventual sunt două sau mai multe persoane pe teren, trebuie notate numai păsările observate de un singur observator. Trebuie să ținem cont de faptul că prea multe persoane pot deranja păsările și implicit, rezultatul monitorizării.

Observațiile se fac de două ori pe an: prima perioadă este cuprinsă între 15 aprilie și 15 mai, iar cea de-a doua între 16 mai și 15 iunie. Între cele două observații trebuie să fie un interval minim de 14 de zile. În ambele ocazii, numărătoarea păsărilor se va începe cât mai devreme (începând de la ora 5 dimineața) și se va termina până la ora 10.00 înainte de masă, deoarece aceasta este perioada de activitate maximă a păsărilor. Este foarte important să respectăm aceste limite de timp, altfel rezultatele nu vor putea fi comparabile.

În caz de vreme ploioasă și/sau cu vânt puternic este mai bine să amânăm observațiile pentru o altă zi.

Formularul de recunoaștere a speciilor vă ajută în completarea **Carnetului de teren**, iar prin completarea lui ne furnizați informații utile pentru prelucrarea și interpretarea datelor. În acest formular, trebuie menționat la fiecare specie dacă o recunoaștem cu siguranță, dacă o vedem și/sau îi auzim cântecul. Dacă nu suntem siguri în recunoașterea speciei, bifăm în coloana *Nesigur*. În procesul de interpretare a datelor este foarte important să știm dacă lipsa unei specii de la un punct de observație se datorează într-adevăr faptului că nu este prezentă sau este rezultatul determinării nesigure. Aceste informații vor fi analizate în mod discret și codate.

După încheierea celei de a doua deplasări pentru observații, **Carnetele de teren** completate se vor trimite pe adresa Programului de Monitorizare a Păsărilor Comune (Strada Academiei nr. 1, MD-2028, Chișinău), unde vor fi introduse în baze de date și prelucrate. Înainte de a trimite aceste

Monitorizarea Păsărilor Comune

Republica Moldova

Societatea Pentru Protecția Păsărilor și a Naturii

■ Tel: +37379662976 / ■ E-mail: mpc.moldova@gmail.com ■ www.sppn.md

carnete, vă recomandăm să păstrați o copie a Carnetului de teren (copie xerox, fotocopie) pentru a facilita orientarea pe teren în anii următori, dar și pentru înlocuirea originalului în cazul pierderii acestuia în drumul său spre noi. Nu uitați: datele vor deveni prețioase numai dacă observațiile se vor repeta în anii următori în aceeași arie de observație, pentru aceleași 10 puncte (indiferent dacă habitatele se modifică în punctele respective) și pe cât posibil, de către același observator.

Ordinea cronologică a etapelor proiectului:

1. Pe baza hărților detaliate vizităm pătratul de 2 X 2 km și selectăm 10 puncte de observații din cele 25 posibile. Selecția se face pe baza **Formularului de selectare a punctelor de observații**. Pentru punctele selectate, în interiorul cercului de 100 m, efectuăm delimitarea habitatelor identificate pe baza categoriilor listate pe spatele **Carnetului de teren**. Conturul habitatelor se efectuează direct pe **Carnetul de teren**. Marcăm punctele selectate sau descriem detaliat împrejurimile punctului pentru a le putea identifica în anii următori.
2. Între 15 aprilie și 15 mai efectuăm prima deplasare pe teren pentru realizarea observațiilor. Completăm coperta **Carnetului de teren**, iar pentru păsările observate folosim paginile interioare unde am delimitat deja conturul habitatelor.
3. După o perioadă de minim 14 zile, efectuăm cea de a doua deplasare pentru observații, între 16 mai și 15 iunie. Utilizăm cel de al doilea **Carnet de teren** cu limitele habitatelor trecute înaintea deplasării și completăm informațiile necesare.
4. Trimitem cele două **Carnete de teren** pe adresa Programului de Monitorizare a Păsărilor Comune (Strada Academiei nr. 1, MD-2028, Chișinău), împreună cu **Formularul de recunoaștere a speciilor de păsări**, menționând pe plic: „Pentru Programul de Monitorizare a Păsărilor Comune.
5. După prelucrarea datelor, voluntarii ce au trimis **Carnetele de teren** primesc rezultatele programului.

Ce le oferim voluntarilor?

- descrierea programului
- hărți detaliate și imagini satelitare
- formulare (de identificare a speciilor, de selectare a punctelor, carnet de teren)

Înainte de a porni pe teren verificăm dacă avem la îndemână:

Hartă	☐
Carnet de teren (la prima ieșire: Formular de selectare a punctelor)	☐
Ceas	☐
Binoclu	☐
Determinator de păsări	☐
Vestimentație potrivită: încălțăminte impermeabilă, îmbrăcăminte calduroasă (diminețile de primăvară pot fi foarte reci uneori)	☐
Busolă / aparat GPS	☐

Monitorizarea Păsărilor Comune Republica Moldova

Societatea Pentru Protecția Păsărilor și a Naturii

■ Tel: +37379662976 / ■ E-mail: mpc.moldova@gmail.com ■ www.sppn.md

Pentru mai multe detalii, puteți folosi următoarele date de contact:

- Vitalie Ajder (coordonator), Tel: +37379662976, E-mail: ajder.vitalie@gmail.com
- Emanuel Ștefan Baltag (manager bază de date), Tel. (Romania): +40726249309, Tel. (R. Moldova): +37378994573, e-mail: baltag.emmanuel@gmail.com

Adresa de corespondență:

MD-2009, Chișinău, str. Valea Dicescu, nr 25, ap. 52

e-mail: mpc.moldova@gmail.com